

[Oksana Brui, předsedkyně Sdružení ukrajinských knihoven: Ukrajinské knihovny se snaží fungovat i za probíhajících bojů \[1\]](#)

Autor:

- [BRUI, Oksana](#) [2], [JANSOVÁ, Linda](#) [3]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 2](#) [4]

Rubrika:

- [Rozhovor](#) [5]

Klíčová slova:

- [Brui, Oksana](#) [6], [Ukrajina](#) [7], [válečné konflikty](#) [8]

Úvodní poznámka: K dispozici je [anglická](#) i [česká](#) verze rozhovoru; k rozhovoru je dále přiložen [ukrajinsko-český přehled doporučených online zdrojů](#) (především pro dětské čtenáře) v ukrajinštině (Pracovní překlad do češtiny připravila Linda Jansová.)

[English version](#)

Oksana Brui (Director of Scientific and Technical Library of the Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute) who currently serves as President of the [Ukrainian Library Association](#) [9] has kindly agreed to answer a couple of questions which would help us get a better idea about the situation in Ukrainian libraries. She has prepared her answers in collaboration with her colleagues Larysa Luhova (Vice President of Ukrainian Library Association, Director of Lviv Regional Library for Children), Svitlana Moiseeva (Vice President of Ukrainian Library Association, Director of Luhansk Regional Scientific Universal Library) and Yaroslava Soshynska (Executive Director of Ukrainian Library Association). The interview covers a number of topics from giving a brief statistical overview of Ukrainian libraries to providing insights regarding damages to library buildings and challenging conditions in which our Ukrainian colleagues try to keep providing services to the public and, at the same time, engage in helping to defend their homeland.

Could you provide our readers with a very brief overview, say key statistics describing Ukrainian libraries (such as the number of libraries, librarians or holdings)?

We can present our library statistics from the end of 2020. At that time, we had 30,681 libraries in total. This includes 12 national and state libraries, 14,948 public libraries, 14,848 school libraries, 181 university libraries, 96 National Academy of Science of Ukraine libraries, 174 National Academy of Agricultural Science of Ukraine libraries and 63 libraries of the Ukrainian Society of the Blind. We had 52,864 library staff, 498,115,220 items in library collections and 16,610,000 library users.

Have any library buildings in Ukraine (according to your knowledge, of course) have been destroyed or damaged during the war so far? E.g., a [BBC article from April 2022](#) [10] mentions that a children's library in Chernihiv has been badly damaged...

The Ukrainian Library Association and the charitable foundation Library Country have launched a collection of data on the damage and losses of the libraries in this war.

Now we do not have much information. It is just that people, librarians, are under Russian fire, often without light, heat, water or any communication. But we continue to collect the information through a form that can be filled out anyone, and from other sources.

Now we know about the damage of libraries in Kharkiv. These are the Central Scientific Library of Karazin Kharkiv National University, the Korolenko Kharkiv State Library, Central Public Library of Kyiv district of Kharkiv, Branch Library No. 35 for children of the Central Library of Shevchenkivsky District of Kharkiv, 46 school libraries.

In Chernihiv Chernihiv City Central Library named after M. Kotsyubynsky, Chernihiv City Children's Library named after O. Dovzhenko, Chernihiv Regional Library for Youth, Chernihiv Regional Universal Scientific Library and others were destroyed by enemy Russian bombing.

The same situation with Starobilsk Children's and Youth Library (Luhansk region) and Severodonetsk City Public Library (Luhansk region) and Shulivska Village Library (Luhansk region), Scientific and Pedagogical Library of Mykolaiv (Mykolaiv), Library of Sumy State University (Sumy).

All libraries in Mariupol, Bucha, Gostomel, Irpin, Borodianka are destroyed, because these cities are completely destroyed.

Unfortunately, the number of such libraries increases every day.

How do Ukrainian libraries manage to provide their services in the current emergency?

In regions where there are no active hostilities, libraries work as usual – serving users, holding various events. But they are working particularly hard, as many new IDPs (internally displaced persons) have emerged in these regions. Libraries are open to everyone. Unfortunately, most of the libraries in the areas where active hostilities are taking place work online – they do video reviews of books, conduct online events, programming courses, language learning, and read books aloud. Some of them open for literally a couple of hours a week so that readers can exchange books they have read.

How else do Ukrainian librarians help their fellow citizens (for example, internally displaced persons or the army)?

Displaced persons are provided with comprehensive informational assistance on settlement, registration with local self-government bodies, receipt of financial assistance, job search and other issues related to the organization of their accommodation and adaptation. In many libraries, information support centers, Ukrainian language courses are opened for these people, various courses are held, including primary care, computer literacy, workshops for adult migrants and their children. There are psychological services where you can get free consultations from library psychologists, art therapy and library therapy activities that help people overcome the stresses of war. In addition, librarians are active in volunteering – making camouflage nets for the Armed Forces of Ukraine and Territorial Defense, sewing Ukrainian flags and camouflage clothing, collecting products and forming food packages, sculpting dumplings, making energy bars, collecting Ukrainian books for European libraries, sort out humanitarian aid, organize and direct volunteer flows. Ukrainian librarians, like all Ukrainian people, are doing everything to bring our victory closer!

Are there any online materials which Ukrainian librarians use when working with children and which could possibly be reused by libraries in other countries?

Below this interview, you can find [a list of online resources](#).

What does your library association focus on now?

During the war, the work of the Presidium and the Executive Office of the Ukrainian Library

Association was reformatted. We continue to fulfill our main tasks of a professional organization – we take care of membership, keep in touch with our members and partners through the [ULA web portal](#) [9], social networks and emailing. We have moved some of our important annual international conferences to our victory, but we hold professional webinars, including with foreign partners.

We had to change the emphasis in the work plan for 2022. After all, innovative models of library activities in peacetime and in wartime look different. But these are also library innovations that we promote – work with migrants, new forms of combating misinformation, support for the cyber troops of Ukraine, bibliotherapy for war victims, including children, expansion and coordination of social, humanitarian, volunteer work for the needs of the armed forces and territorial defense.

Our communication with foreign partners has significantly increased – every day we receive many letters of support, proposals for cooperation and assistance to librarians in Ukraine and those who are forced to flee the war abroad. We have prepared many appeals to our partners – members of IFLA and the world library community to stop working with Russian librarians, because they, instead of telling the truth about the war in Ukraine, distance themselves from the harsh reality and even support library conferences in the occupied Crimea.

Therefore, the activities of the Ukrainian Library Association are currently very intensive and we are extremely grateful to our colleagues from all over the world for their support.

Are there - I mean in Ukrainian cultural heritage institutions in general - any specific activities going on which focus on digital preservation? I have heard that these institutions try to find international partners who would be willing to back up their digital data and help save them for future generations.

Even before the war, Ukrainian libraries were engaged in digitizing their collections. However, this work has not been sufficiently coordinated at the national level and we do not yet have such global projects as the National Digital Library. The Ukrainian Library Association has repeatedly appealed to the Government of Ukraine and relevant ministries with proposals and a professional vision of the process of digitization of library institutions and collections.

With the beginning of the war, the need to preserve electronic library catalogs, digital collections, websites and other digital resources became very urgent. Here again, foreign partners from national libraries, universities and commercial organizations in other countries came to our aid, offering free volunteer help and their own servers to store information.

In this direction, the Ukrainian Library Association cooperates with projects [SUCHO](#) [11] (Saving Ukrainian Cultural Heritage Online) and [Portico](#) [12] (ITHAKA, community-supported preservation archive). We also liaise with representatives of IFLA and UNESCO.

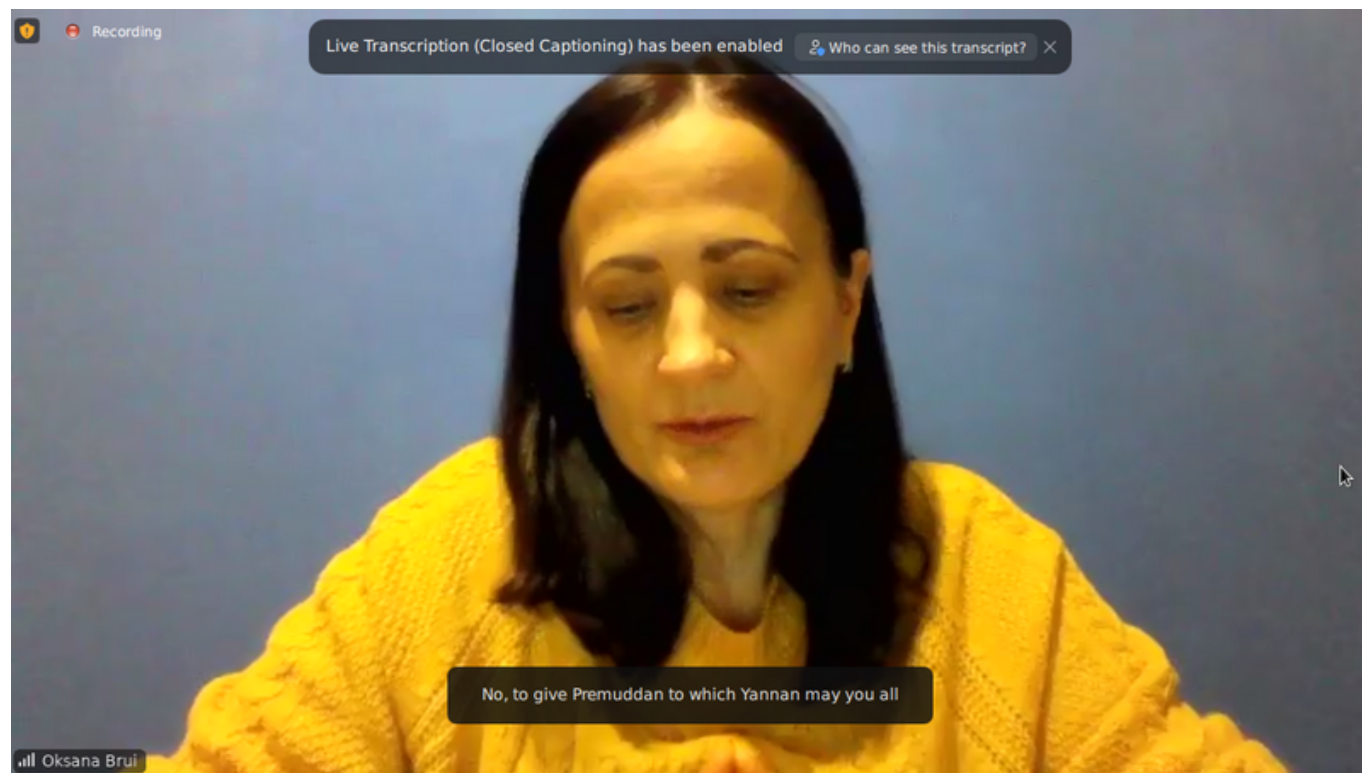
Is there anything else you would wish to share with our readers?

The most difficult situation is in libraries which are located in areas where active combat is going. We have lost contact with most of these libraries. Many of them have been damaged or destroyed. But there are examples when libraries try to support their users even during street fights and work two or three hours a day – borrowing and returning books.

In the conditions of martial law, the use of remote forms of work in libraries became relevant. Librarians try to keep their user audience by providing online services. Libraries located in the temporarily occupied territories also try to keep working – they support their users with up-to-date information through online forms, which is especially important in the context of the information blockade, which was created by the occupiers immediately when taking control of settlements. As a rule, the first thing that happens in the occupied towns and villages is the disconnection of mobile communications, the disconnection of Ukrainian television. Therefore, the internet remains the only communication channel through which librarians try to communicate the state of affairs and support the residents of their communities.

Thank you for the interview!

*Editorial note: On April 6th, 2022, Oksana Brui, together with her colleagues, took part in a webinar entitled *Voices from Ukraine: Ukrainian librarians in the struggle against Russian invasion!* A recording from this webinar is available through YouTube:*

[13]

*Oksana Brui (source: webinar entitled *Voices from Ukraine: Ukrainian librarians in the struggle against Russian invasion!*, retrieved 2022-04-06)*

[Czech version](#)

Oksana Brui (ředitelka Vědecké a technické knihovny Kyjevského polytechnického institutu Igora Sikorského), která je v současné době předsedkyní [Sdružení ukrajinských knihoven](#) [9] (Ukrainian Library Association), laskavě souhlasila se zodpovězením několika otázek, abychom mohli získat lepší představu o situaci v ukrajinských knihovnách. Odpovědi připravila ve spolupráci s Larysou Luhovou (místopředsedkyní Sdružení ukrajinských knihoven a ředitelkou Lvovské oblastní knihovny pro děti), Světlanou Moiseevou (místopředsedkyní Sdružení ukrajinských knihoven a ředitelkou Luhanské oblastní vědecké všeobecné knihovny) a Jaroslavou Soshynskou (výkonnou ředitelkou Sdružení ukrajinských knihoven). V rozhovoru je věnována pozornost řadě témat od stručného statistického přehledu o ukrajinských knihovnách až po informace vztahující se k tomu, jak byly poškozeny budovy knihoven, a k náročným podmínkám, v nichž se naši ukrajinští kolegové snaží o to, aby mohli i nadále veřejnosti poskytovat služby, a zároveň byli nápomocni při obraně své vlasti.

Můžete našim čtenářům stručně představit ukrajinské knihovny (např. prostřednictvím hlavních statistických údajů typu počet knihoven, knihovníků či knihovních jednotek)?

Můžeme využít knihovní statistiky z konce roku 2020. V té době u nás bylo celkem 30 681 knihoven. Tento počet zahrnuje dvanáct národních a státních knihoven, 14 948 veřejných knihoven, 14 848 školních knihoven, 181 univerzitních knihoven, 96 knihoven Národní akademie věd Ukrajiny, 174 knihoven Národní akademie zemědělských věd Ukrajiny a 63 knihoven Ukrajinské společnosti nevidomých. Počet pracovníků dosáhl 52 864, počet knihovních jednotek 498 115 220 a počet uživatelů 16 610 000.

Byly některé z budov ukrajinských knihoven (samozřejmě pokud je vám známo) od začátku války zničeny nebo poškozeny? Např. [článek BBC z dubna 2022 \[10\]](#) zmiňuje, že v Černihivu byla velmi poničena budova knihovny pro děti...

Sdružení ukrajinských knihoven a nadace Země knihoven zahájily sběr dat o škodách, které knihovny postihly následkem války.

Zatím nemáme mnoho informací. Lidé – knihovníci – jsou pod palbou ruských jednotek, často bez světla, tepla, vody a možnosti komunikace. Pokračujeme však ve sběru dat prostřednictvím formuláře, který může vyplnit kdokoliv, a z dalších zdrojů.

Víme o škodách, které postihly knihovny v Charkově. Jde o Ústřední vědeckou knihovnu Karazinovy charkovské národní univerzity, Korolenkovu charkovskou státní knihovnu, Ústřední veřejnou knihovnu Kyjevského okresu v Charkově, Pobočku č. 35 pro děti, součást Ústřední knihovny Ševčenkivského okresu v Charkově, 46 školních knihoven.

V Černihivu byly následkem nepřátelského ruského bombardování zničeny Černihivská ústřední městská knihovna pojmenovaná po M. Kotsyubynským, Černihivská městská knihovna pro děti pojmenovaná po O. Dovzhenkovi, Černihivská oblastní knihovna pro mládež, Černihivská oblastní všeobecná vědecká knihovna a další knihovny.

Stejná je situace se Starobilskou knihovnou pro děti a mládež (Luhanská oblast), Severodoněckou městskou veřejnou knihovnou (Luhanská oblast), Shulikovskou obecní knihovnou (Luhanská oblast), Vědeckou a pedagogickou knihovnou v Mykolajivu (Milolajiv) a Knihovnou Sumské státní univerzity (Sumy).

Všechny knihovny v Mariupolu, Buči, Gostomelu, Irpini, Borodiance jsou zničeny, protože tato města jsou zcela zničena.

Počet těchto knihoven bohužel každým dnem narůstá.

Jak ukrajinské knihovny za současné mimořádné situace zvládají poskytovat služby?

V oblastech, kde přímo nezuří válka, fungují knihovny v obvyklém režimu – poskytují služby uživatelům, pořádají různé akce. Pracují však velmi intenzivně, protože do těchto oblastí přicházejí vnitřně vysídlené osoby. Knihovny jsou otevřené pro všechny. Bohužel většina knihoven ve válečné zóně funguje jenom online – nabízejí videorecenze knih, pořádají online akce, kurzy programování, jazykové kurzy a čtou knihy nahlas. Některé z nich jsou otevřené doslova několik hodin týdně, aby si čtenáři mohli přečtené knihy vyměnit za nové.

Jak jinak ukrajinští knihovníci pomáhají ostatním občanům (např. vnitřně vysídleným osobám nebo armádě)?

Vnitřně vysídleným osobám poskytují plnohodnotnou informační podporu vztahující se k usazení v daném místě, registraci u místní samosprávy, přijetí finanční pomoci, hledání pracovních příležitostí a dalších otázek vztahujících se k organizaci jejich ubytování a přizpůsobení novým podmínkám. V řadě knihoven, středisek informační podpory, jsou otevřeny kurzy ukrajinštiny, probíhají mj. kurzy péče o nejmenší, počítačové gramotnosti, workshopy pro dospělé uprchlíky a jejich děti. K dispozici jsou služby psychologického rázu, kdy je s knihovnicemi psychology možno konzultovat zdarma, probíhá arteterapie a knihovní terapie, která lidem pomáhá překonat stres z války. Knihovníci jsou navíc aktivní v oblasti dobrovolnictví – vyrábějí maskovací sítě pro Ozbrojené síly Ukrajiny a Síly územní obrany, šijí ukrajinské války a maskovací oblečení, shromažďují výrobky a vytvářejí potravinové balíčky, připravují knedlíky, energetické tyčinky, pro evropské knihovny shromažďují knihy v ukrajinštině, třídí humanitární pomoc, organizují a nasměrovávají dobrovolníky. Ukrajinští knihovníci – stejně jako všichni občané Ukrajiny – dělají vše pro brzké dosažení vítězství!

Jsou k dispozici nějaké online dokumenty, které ukrajinští knihovníci využívají při práci s dětmi a které by případně mohli použít i knihovny v jiných zemích?

Přehled online zdrojů je [k dispozici pod rozhovorem](#).

Na co se nyní soustřeďuje vaše knihovní sdružení?

Během války došlo ke změnám v činnosti prezidia a sekretariátu Sdružení ukrajinských knihoven. Nadále plníme hlavní úkoly, které máme jako profesní organizace – řešíme členské otázky, prostřednictvím našeho [webového portálu](#) [9], sociálních sítí a e-mailu jsme v kontaktu s našimi členy a partnery. Některé z našich významných každoročních mezinárodních konferencí jsme přesunuli na dobu po dosažení vítězství, ale pořádáme odborné webináře, a to včetně účasti zahraničních partnerů.

Museli jsme přistoupit ke změně plánu hlavních činností pro rok 2022. Koneckonců inovativní modely knihovnických činností v době míru a v době války se zkrátka liší. Jsou to ale také knihovnické inovace a ty se snažíme propagovat – práci s uprchlíky, nové způsoby boje s dezinformacemi, podporu ukrajinských kyberjednotek, biblioterapii pro osoby postižené válkou, včetně dětí, rozšíření a koordinace sociální, humanitární a dobrovolnické práce pro potřeby ozbrojených sil a územní obrany.

Výrazně vzrostl objem komunikace se zahraničními partnery – každý den mám chodí dopisy vyjadřující podporu, návrhy na spolupráci a pomoc knihovníkům na Ukrajině a těm, kteří museli uprchnout do zahraničí. Pro naše partnery jsme připravili řadu výzev – aby členové IFLA a knihovníci z celého světa zastavili spolupráci s ruskými knihovníky, protože ti – místo aby o válce na Ukrajině pravdivě informovali – se od drsné reality distancují, a dokonce podporují knihovnické konference na okupovaném Krymu.

Činnost Sdružení ukrajinských knihoven je tedy nyní velmi intenzivní a kolegům z celého světa jsme velmi vděční za jejich podporu.

Probíhají - teď mám na mysli ukrajinské kulturní dědictví obecně - některé konkrétní aktivity zaměřující se na uchování digitálních informací? Zaslýchla jsem, že tyto instituce se snaží najít zahraniční partnery, kteří by byli ochotni zazálohovat jejich data a pomoci je tak uchovat pro budoucí generace.

Dokonce už před válkou ukrajinské knihovny přistupovaly aktivně k digitalizaci svých fondů. Tato činnost však bohužel nebyla dostatečně koordinována na národní úrovni a ještě nemáme celostátní národní digitální knihovnu. Sdružení ukrajinských knihovníků opakovaně vyzývalo ukrajinskou vládu a příslušná ministerstva k aktivitě v této oblasti, přicházelo s návrhy a vizí procesu digitalizace knihovnických organizací a fondů.

Se začátkem války se potřeba uchovat elektronické knihovní katalogy, digitální fondy, weby a další digitální zdroje stala ještě naléhavější. V tomto směru nám opět pomohli partneři ze zahraničí, z národních knihoven, univerzit a firem – nabídli zdarma (na dobrovolnické bázi) svou pomoc a své servery k uložení informací.

V tomto směru Sdružení ukrajinských knihoven spolupracuje s projekty [SUCHO](#) [11] (Saving Ukrainian Cultural Heritage Online, Online uložení ukrajinského kulturního dědictví) a [Portico](#) [12] (ITHAKA, komunitou podporovaný archiv). Spolupracujeme též se zástupci IFLA a UNESCO.

Napadá vás ještě něco, co byste chtěli vzkázat našim čtenářům?

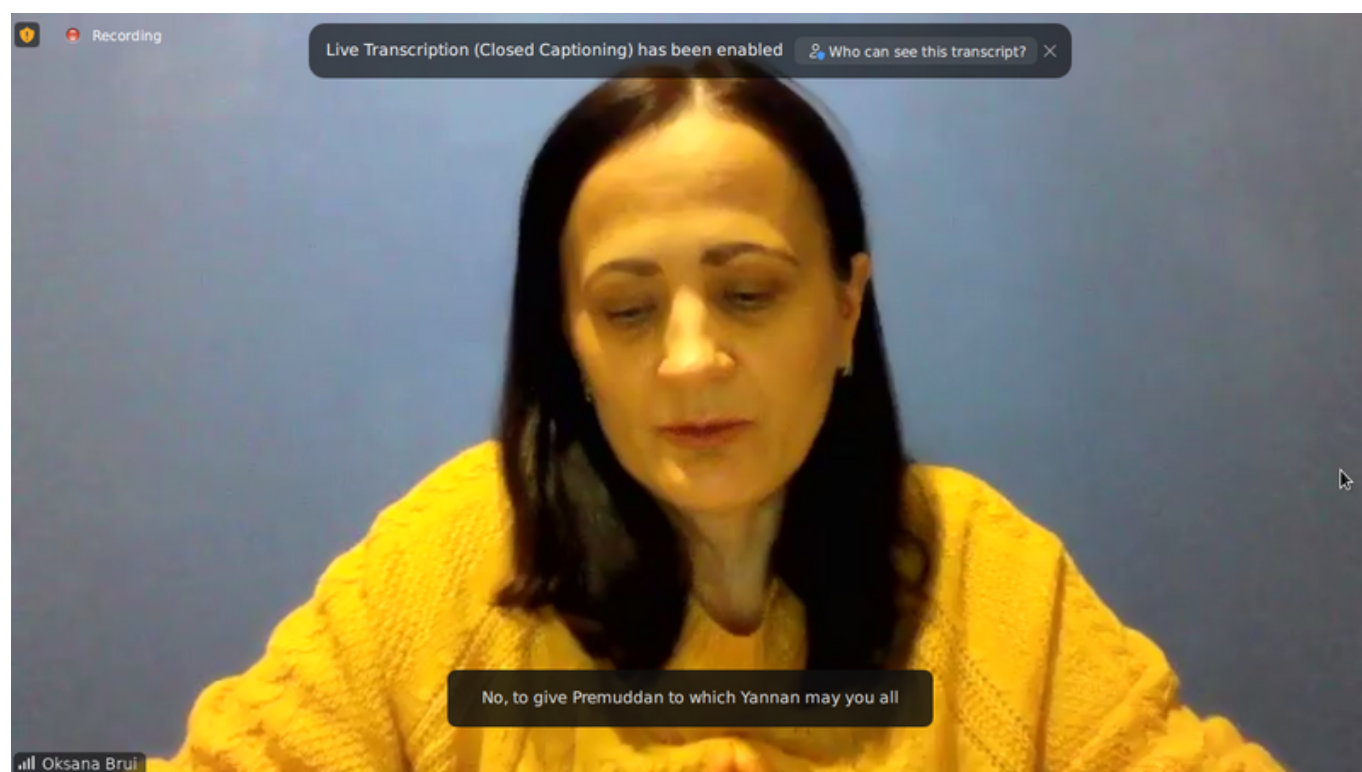
Nejkomplikovanější situace je v knihovnách, které se nacházejí v oblastech, kde právě probíhají boje. S většinou z těchto knihoven jsme ztratili kontakt. Mnohé z nich jsou poškozeny nebo zcela zničeny. Setkáváme se ale s případy, kdy se knihovny snaží poskytovat své služby i během pouličních bojů a fungují dvě nebo tři hodiny denně – půjčují knihy a přijímají knihy k vrácení.

Za stanného práva nastává doba pro práci na dálku. Knihovníci se snaží si udržet své uživatele tím, že poskytují online služby. Knihovny nacházející se na dočasně okupovaných územích se také snaží neustávat v práci – svým uživatelům poskytují aktuální informace online, což je důležité zejména

v souvislosti s informační blokádou, kterou okupanti vytvářejí okamžitě po dobytí území. Probíhá to tak, že v okupovaných městech a vesnicích nejprve dochází k odpojení mobilních komunikací, odpojení ukrajinské televize. Internet proto zůstává jediným komunikačním kanálem, jehož prostřednictvím se knihovníci snaží informovat o aktuální situaci a podporovat místní obyvatele.

Děkuji za rozhovor!

Redakční poznámka: Dne 6. dubna 2022 se Oksana Brui společně se svými kolegy zúčastnila webináře nazvaného Hlasy z Ukrajiny: ukrajinští knihovníci v boji proti ruské invazi! (Voices from Ukraine: Ukrainian librarians in the struggle against Russian invasion!). Na YouTube je k dispozici nahrávka z tohoto webináře:

[13]

Oksana Brui (zdroj: webinář Voices from Ukraine: Ukrainian librarians in the struggle against Russian invasion!, získáno 2022-04-06)

[Přehled doporučených online zdrojů](#)

Přehled, který obsahuje především odkazy na e-knihy a audioknihy pro děti v ukrajinštině, je k dispozici v ukrajinštině, aby byl přímo použitelný v rámci služeb poskytovaných ukrajinským čtenářům. *Kurzivou* je zároveň přidán pracovní český překlad, jehož základem se stal strojový překlad vytvořený pomocí [Překladače Google](#) [14].

Розвиваючі ігри **Vzdělávací hry**

- [Nravo Kids](#) [15]
Дитячий розвиток з мобільними іграми, Творчими Нравками і майстерками.
Nravo pro děti
Rozvoj dovedností dětí prostřednictvím mobilních her, kreativních návyků a workshopů.

- [Мишеняткова абетка](#) [16]
Перша інтерактивна мобільна українська абетка у безкоштовному доступі створена для вивчення українського алфавіту та правильного написання букв у формі гри.
Myší abeceda
První bezplatná interaktivní mobilní ukrajinská abeceda byla vytvořena pro výuku ukrajinské abecedy a správné psaní písmen formou hry.

Книги українською мовою ***Knihy v ukrajinštině***

Вагомою підтримкою для людей, які перебувають за межами своєї країни, є доступ до літератури рідною мовою. Проте, створення колекцій української літератури в бібліотеках може зайняти деякий час. На початку варто використовувати ресурси мережі, зробивши доступними електронні книги та аудіокниги.

Přístup k literatuře v jejich rodném jazyce je velkou podporou pro lidi žijící mimo vlastní zemi. Vytváření fondů ukrajinské literatury v knihovnách však může nějakou dobu trvat. Na začátku se vyplatí využít online zdroje, zpřístupnit e-knihy a audioknihy.

Що можна зробити?
Jak se dá pomoci?

- ділитися інформацією в соціальних мережах, щоб вона охопила якомога більше людей,
sdílet informace na sociálních sítích tak, aby se dostaly k co nejvíce lidem,
- розмістити лінки на сайті бібліотеки,
umístovat odkazy na stránky knihovny,
- обмінюватися ними з іншими бібліотеками, наприклад, в локальних або регіональних мережах співпраці,
vyměňovat si je s jinými knihovnami, například v rámci místních nebo regionálních sítí spolupracujících institucí,
- підготувати плакати з QR-кодами, щоб кожен, хто відвідує бібліотеку, міг читати книги на своєму пристрої.
připravit plakáty s QR kódy, aby si každý návštěvník knihovny mohl číst knihy na svém zařízení.

Матеріали, надані видавництвами та організаціями України ***Dokumenty poskytnuté ukrajinskými nakladatelstvími a organizacemi***

Електронні колекції та електронні бібліотеки:
Elektronické sbírky a elektronické knihovny:

- [Librarius](#) [17]
Це сучасна бібліотека у вашому смартфоні. Новинки та бестселери, світова класика та дитячі книги, мотиваційна література, популярний нон-фікш – все це в одному мобільному застосунку. Користуйтеся цифровою бібліотекою, яка завжди під рукою.

Читайте в будь-якому місці і в будь-який час. Книги для дітей і Фентезі для дітей та підлітків доступні безкоштовно.

Librarius

Toto je moderní knihovna ve vašem chytrém telefonu. Novinky a bestsellery, světová klasika i knihy pro děti, motivační literatura, oblíbená literatura faktu – to vše v jedné mobilní aplikaci. Používejte digitální knihovnu, která je vždy po ruce. Čtěte kdekoli a kdykoli. Dětské knihy a Fantasy pro děti a mládež jsou k dispozici zdarma.

- [А-БУК](#) [18]

Нові аудіокнижки у найкращій якості для смартфонів і планшетів.

Дитяча та підліткова література доступна для прослуховування безкоштовно.

A-BOOK

Nové audioknihy v nejlepší kvalitě pro chytré telefony a tablety.

Literatura pro děti a mládež je k dispozici k poslechu zdarma.

- [Асоціація «Освіторія»](#) [19]

Гарно ілюстровані книжки для дітей від «Освіторія Медіа». Серед інших, пропонуються книжки для дітей за допомогою яких можна заспокоїти дитину, допомогти заснути, а також пригодницькі, детективні чи навчальні книги (наприклад, про критичне мислення). До цієї колекції також увійшла книга «Як підтримати українську армію – листи на війну». Вік приблизно 3-9 років.

Sdružení Osvitoria

Krásně ilustrované knihy pro děti od Osvitoria Media. Mimo jiné jsou nabízeny dětské knížky, kterými lze dítě uklidnit, uspat, dále dobrodružné, detektivní či naučné (například o kritickém myšlení). Součástí této sbírky byla i kniha „Jak podpořit ukrajinskou armádu – dopisy do války“. Věk cca 3–9 let.

- [BaraBooka: простір української дитячої книги](#) [20]

Книги для дітей 3-9 років надає видавництво «Ранок» для завантаження в pdf форматі. На веб-сайті також можна знайти посібник «Живі письменники», який допомагає заохочувати дітей до читання. Посібник розроблено Smart Education та Українським інститутом книги. Він містить описи книг, які можна завантажити разом із вправами та qr-кодами.

BaraBooka: prostor ukrajinských dětských knih

Knihy pro děti 3–9 let poskytuje nakladatelství Ranok ke stažení ve formátu PDF. Webová stránka také obsahuje průvodce Living Writers, který pomáhá dětem číst.

Manuál připravily Smart Education a Ukrajinský knižní institut. Obsahuje popisy knih ke stažení spolu se cvičeními a QR kódy.

- [Видавництво Старого Лева](#) [21]

Пропонує 30 безкоштовних назв, як для дітей, так і для дорослих. Щоб завантажити електронну книгу, потрібно виконати 3 кроки:

1. ареєструйтеся та/або увійдіть у спільноту Old Lion
2. пропонує книг в електронному вигляді виберіть потрібні вам видання та додайте їх у кошик (натиснувши кнопку «Купити електронну книгу») та завершите замовлення. Вартість книг зі списку 0 грн.
3. Після оформлення замовлення книга буде доступна для скачування в особистому кабінеті у форматах epub, fb2, pdf та mobi.

Nakladatelství Starý lev

Nabízí 30 bezplatných titulů pro děti i dospělé. Ke stažení e-knihy je třeba učinit tři kroky:

1.
Zaregistrujte se a/nebo se přihlaste na webu Starého Iva.
2.
Z nabízených knih v elektronické podobě vyberte knihy, které potřebujete, vložte je do košíku (kliknutím na tlačítko Koupit e-knihu) a dokončete objednávku. Cena knih ze seznamu je 0 ukrajinských hřiven.
3.
Po zadání objednávky bude kniha k dispozici ke stažení v osobním účtu ve formátech EPUB, FB2, PDF a MOBI.

- [Knigo Go](#) [22]

Каталог з безкоштовними книгами для скачування у форматах: fb2, rtf, epub, txt для iPad, iPhone, Android i Kindle. Широкий асортимент літератури як для дітей, так і для підлітків. Веб-сайт не вимагає входу або створення облікового запису.

Knigo Go

Katalog s knihami zdarma ke stažení ve formátech: FB2, RTF, EPUB, TXT pro iPad, iPhone, Android a Kindle. Široká nabídka literatury pro děti i mládež. Web nevyžaduje přihlášení nebo vytvoření účtu.

- [Libruk](#) [23]

Сайт Libruk зібрав твори різних за жанром і часом українських письменників-класиків і сучасних авторів. Тут можна як завантажити книги у найбільш популярних форматах, так і читати онлайн безпосередньо на сайті бібліотеки.

Libruk

Web Libruk shromažďuje díla ukrajinských klasických spisovatelů a moderních autorů různých žánrů a dob. Zde si můžete stáhnout knihy v nejoblíbenějších formátech i číst online přímo na webových stránkách.

- [Українська література](#) [24]

Електронна бібліотека творів класичної української літератури. Письменники структуровані в алфавітному порядку. Всього лише один клік можна обрати потрібного автора і відкриється сторінка зі списком усіх необхідних матеріалів. Окрім матеріалів про письменників, також є їхні твори, які можна читати прямо на сайті або ж скачати в різних форматах (docx, fb2, pdf, djvu).

Ukrajinská literatura

Elektronická knihovna děl klasické ukrajinské literatury. Spisovatelé jsou uvedeni v abecedním pořadí. Jediným kliknutím si vyberete požadovaného autora a otevře se stránka se seznamem všech potřebných dokumentů.

Kromě dokumentů o spisovatelích jsou k dispozici i jejich díla, která si lze přečíst přímo na stránkách nebo stáhnout v různých formátech (DOCX, FB2, PDF, DJVU).

- [Читанка](#) [25]

Дитяча публічна онлайн-бібліотека "Читанка" спеціалізується на україномовних ілюстрованих книжках. Автори проекту сканують старі дитячі книжки з малюнками для того, щоб поділитися ними з сучасними дітьми.

Щоб знайти потрібну книжку варто скористатися авторським, алфавітним або систематичним каталогом. В перших двох розділах книжки розташовані за автором чи найменуванням, а в другому вони згруповані по наступних розділах: "Зарубіжні", "Українські", "Дитячі", "Пізнавальні", "Повість", "Оповідання", "Казки", "П'єси", "Віршовані твори", "Гумор", "Журнали", "Підручники" і т.д.

Всі книжки в "Читанці" можна завантажити в єдиному форматі DJVU, тому їх можливо читати тільки на планшетах чи рідерах, які підтримують цей стандарт електронних

книжок.

Čtenář

Dětská veřejná online knihovna Čtenář se specializuje na ilustrované knihy v ukrajinském jazyce. Autoři projektu skenují staré dětské obrázkové knihy, aby je mohli sdílet s dnešními dětmi.

Chcete-li najít knihu, kterou potřebujete, použijte autorský, abecední nebo systematický katalog. V prvních dvou oddílech jsou knihy seřazeny podle autora nebo názvu a ve druhém jsou seskupeny podle následujících oddílů: Zahraniční, Ukrajinské, Děti, Naučné, Román, Příběh, Příběhy, Pohádky, Hry, Básně, Humor, Časopisy, Učebnice atd.

Všechny knihy ve Čtenáři lze stáhnout v jediném formátu DJVU, takže je lze číst pouze na tabletech nebo čtečkách, které tento standard elektronických knih podporují.

•

[УКРЛІТ.ОРГ](http://ukrlit.org) [26]

Публічна електронна бібліотека української художньої літератури. Автори подані в алфавітному порядку. Тексти творів можна читати як на сторінці бібліотеки, так і є можливість скачати твори у форматі txt та pdf.

UKRLIT.ORG

Veřejná elektronická knihovna ukrajinské beletrie. Autoři jsou uvedeni v abecedním pořadí. Texty děl jsou k přečtení jak na stránce knihovny, tak je možné si je stáhnout ve formátu TXT a PDF.

•

[Електронна бібліотека української літератури](#) [27]

Електронна бібліотека української літератури Торонтського університету (Канада) – особистий проект професора університету Максима Тарнавського.

Elektronická knihovna ukrajinské literatury

Elektronická knihovna ukrajinské literatury Torontské univerzity (Kanada) je osobním projektem univerzitního profesora Maxima Tarnawského.

•

[Бібліотека світової літератури](#) [28]

Оригінали та переклади. Інформація подана як за жанрами, так і в загальному по хронологічних періодах розвитку літератури, наприклад, романтизм, реалізм, модернізм тощо. Натиснувши на посилання, можна читати твори онлайн в оригіналі або в українському перекладі.

Knihovna světové literatury

Originály a překlady. Informace jsou uspořádány jak podle žánrů, tak obecně podle chronologických období vývoje literatury, například romantismus, realismus, modernismus atd. Kliknutím na odkaz si můžete díla přečíst online v originále nebo v ukrajinském překladu.

•

[Видавництво «Дискурс»](#) [29] – «Глина» – серія воркбуків, які залюблюють в Україну.

Створені насамперед для дітей у дітей з України, які проживають за кордоном для використання як у школах вихідного дня, так і вдома.

Nakladatelství Diskursus – Glyna – série sešitů, díky kterým si Ukrajinu zamilujete. Vytvořeno především pro děti dětí z Ukrajiny žijících v zahraničí pro využití jak ve víkendových školách, tak doma.

•

[E-book UA](#) [30] – велика бібліотека електронних книг, поділена на розділи: біографії, історичні романи, пригоди, фантастика, фентезі, кримінальні романи, наука та освіта, любовні романи, книги для дітей та інші. Є окремий розділ з аудіокнигами української та зарубіжної літератури. Також тут можна завантажити шкільні підручники та енциклопедії. Більшість книг на сайті – українська та зарубіжна художня література. Доступні як класичні твори, так і книги сучасних авторів.

E-book UA je velká knihovna elektronických knih, rozdělená do sekcí: biografie, historické romány, dobrodružství, beletrie, fantasy, detektivky, věda a vzdělávání, milostné romány, knihy pro děti a další. Je zde samostatná sekce s audioknihami ukrajinské a zahraniční

literatury. Zde si také můžete stáhnout školní učebnice a encyklopedie. Většinu knih na webu tvoří ukrajinská a zahraniční beletrie. K dispozici jsou jak klasická díla, tak knihy moderních autorů.

- [JavaLibre](#) [31] – Ви можете безкоштовно завантажувати книги або переглядати тексти онлайн в JavaLibre. Література українською мовою зібрана на сайті в таких форматах: jar, jad, txt, fb2, epub, doc, легко читається на мобільних пристроях. Читачам доступні історичні книги, казки, гумор, дитяча література, жіночі романи, казки, наука, поезія, релігія, філософія, фантастика, фентезі.
JavaLibre – V JavaLibre si můžete zdarma stáhnout knihy nebo prohlížet texty online. Literatura v ukrajinském jazyce je na webu shromažďována v následujících formátech: JAR, JAD, TXT, FB2, EPUB, DOC, je snadno čitelná na mobilních zařízeních. Čtenářům jsou k dispozici historické knihy, pohádky, humor, dětská literatura, ženské romány, pohádky, věda, poezie, náboženství, filozofie, beletrie, fantasy.
- [Відкрита книга](#) [32] – це електронна бібліотека класики української та світової літератури. Сайт поширює безкоштовну літературу, захищену авторським правом, і публікує лише твори, які мають дозвіл для суспільного використання. Тут можна завантажити або прочитати з сайту класичні видання, твори шкільної програми.
Otevřená kniha je elektronická knihovna klasiků ukrajinské a světové literatury. Stránky distribuují bezplatnou literaturu chráněnou autorským právem a publikují pouze díla, která mají povolení k veřejnému použití. Zde si můžete stáhnout nebo přečíst z webu klasická díla, díla ze školních osnov.
- [Бібліотека української літератури](#) [33] – Мета цього веб-сайту – зробити українську літературу доступною для всіх, хто хоче її прочитати. На сайті представлена українська та світова література, а також науково-популярні книги та книги з літературознавства українською мовою. Є можливість читати повні та скорочені тексти.
Knihovna ukrajinské literatury – Účelem tohoto webu je zpřístupnit ukrajinskou literaturu každému, kdo si ji chce přečíst. Web představuje ukrajinskou a světovou literaturu a také populárně vědecké knihy a knihy o literární vědě v ukrajinštině. Je možné číst plné i zkrácené texty.
- [Знайди книгу!](#) [34] – За допомогою пошукової системи можна знайти книги в електронних форматах (txt, rtf, doc, pdf, fb2, epub, mobi, djvu) та паперових форматах, усі книги доступні українською мовою.
Najděte knihu! – Pomocí vyhledávače můžete najít knihy v elektronických formátech (TXT, RTF, DOC, PDF, FB2, EPUB, MOBI, DJVU) a papírových formátech, všechny knihy jsou k dispozici v ukrajinštině.

Окремі книги **Jednotlivé knihy**

- [Лариса Денисенко «Діти повітряних тривог»](#) [35]
Книга Лариси Денисенко «Діти повітряних тривог», написана за матеріалами подій в сучасній Україні. Більшість дітей знають, що на звук сирени слід негайно ховатися в укриття, а багато хто ночує в бомбосховищах. Письменниця і правозахисниця Лариса Денисенко написала продовження книжки «Майя та її мами» – ті самі діти з різних сімей тепер ховаються від російських бомб в укриттях.
Larisa Denysenko: Děti vzdušných poplachů
Knihy Larisy Denysenko Děti vzdušných poplachů napsaná na základě událostí na moderní Ukrajině. Většina dětí ví, že při zvuku sirény by se měly okamžitě ukryt, a mnohé tráví noc v protiletectvých krytech. Spisovatelka a ochránkyně lidských práv Larisa Denysenko napsala

pokračování knihy Maya a její matky – tytéž děti z různých rodin se nyní ukrývají před ruskými bombami v krytech.

- [Анастасія Степула «Світ без кордонів»](#) [36]
Видавництво «Основи» опублікувало книгу «Світ без кордонів» – доступне для обговорення з дітьми видання про різноманітність та рівність. Видання розраховане на дітей шкільного віку. Книгу можна безкоштовно завантажити.
Anastasia Stepula: Svět bez hranic
Nakladatelství Základy vydalo knihu Svět bez hranic – knihu o rozmanitosti a rovnosti, o které lze s dětmi diskutovat. Publikace je určena dětem školního věku. Knihu lze stáhnout zdarma.
- [Богдан Красавцев «Еко-історії для моїх маленьких друзів»](#) [37]
Це вісім історій про вирішення екологічних проблем, представлених у фантастичних оповіданнях. Інциденти відбуваються в Одесі та Києві, Чернівцях та Львові, Харкові та Макарові тощо. У книзі є поради, куди здавати використані батарейки для утилізації, навіщо сортувати пластик, як протидіяти зміні клімату, чим шкідливі фосфатні мийні засоби та чому ми повинні економити енергію.
Bohdan Krasavtsev: Eko-příběhy pro mé malé přátele
Toto je osm příběhů o řešení problémů životního prostředí, prezentovaných ve fantastických příbězích. Incidenty se dějí v Oděse a Kyjevě, Černovicích a Lvově, Charkově a Makarově atd. Kniha obsahuje rady, kde odevzdat použité baterie k recyklaci, proč třídít plasty, jak bojovat proti klimatickým změnám, jak škodlivé jsou fosfátové prací prostředky a proč bychom měli šetřit energii.

Казки, легенди, оповідання, вірші **Pohádky, pověsti, příběhy, básně**

- [Збірник українських казок і легенд](#) [38]
Sbírka ukrajinských pohádek a pověstí
- [Українські казки та вірші](#) [39]
Ukrajinské pohádky a básně
- [Легенди, вірші, українські прислів'я](#) [40]
Pověsti, básně, ukrajinská přísloví
- [Історії та казки з усього світу](#) [41] (електронні книги і аудіокниги)
Příběhy a pohádky z celého světa (e-knihy a audioknihy)

Аудіокниги **Audioknihy**

- [4Read](#) [42]
Аудіокниги українською мовою для [дітей](#) [43] та [дорослих](#) [42] для прослуховування онлайн
4Read
Zvukové knihy v ukrajinštině pro děti i dospělé k poslechu online
-

[Канал з аудіокнигами на YouTube](#) [44]

Youtubový kanál zaměřený na audioknihy

•

[Абук](#) [18]

Мобільний додаток, який дозволяє слухати аудіокниги українською мовою. Велика база, багато з книг можна слухати безкоштовно. Є безкоштовні колекції для дітей ([Безкоштовні дитячі аудіокнижки](#) [45], [Видавництво Старого Лева](#) [46]) а також для дорослих ([BookChef](#) [47], [Безкоштовні](#) [48]).

Abuk

Mobilní aplikace, která vám umožní poslouchat audioknihy v ukrajinštině. Rozsáhlá databáze; řadu knih lze poslouchat zdarma. K dispozici jsou bezplatné knihy pro děti (Dětské audioknihy zdarma, Nakladatelství Starý lev) i pro dospělé (BookChef, Knihy zdarma).

•

[Світ Казок](#) [49]

Каталог аудіокниг для дітей. До нього увійшли як українські казки та легенди, так і аудіоверсії популярних діснеївських казок, сучасні книги для дітей.

Svět pohádek

Katalog audio knih pro děti. Obsahuje jak ukrajinské pohádky a pověsti, tak audioverze oblíbených Disneyho pohádek, moderní knihy pro děti.

•

[Аудіокнига «Метелики в крижаних панцирах»](#) [50]

Аудіокнига за повістю Оксани Радушинської створена в рамках проєкту Хмельницької обласної бібліотеки для дітей імені Т.Г. Шевченка. «Особлива книга для особливих дітей» реалізовано за підтримки Українського культурного фонду.

Audiokniha Motýli v ledových skořápkách

Audiokniha podle románu Oksany Radushynské vznikla v rámci projektu

Chmelnycké oblastní knihovny pro děti pojmenované po T. H. Ševčenkovi. „Výjimečná kniha pro výjimečné děti“ byla realizována s podporou Ukrajinské kulturní nadace.

Електронні ресурси створені бібліотеками ***Elektronické zdroje vytvořené knihovnami***

•

[Почитайко](#) [51]

Проєкт Національної бібліотеки України для дітей, електронна аудіобібліотечка улюблених творів літератури для дітей створена дитячими бібліотекарями України

Pochytaiko

Projekt Národní knihovny Ukrajiny pro děti, elektronická audioknihovna oblíbených děl literatury pro děti vytvořená ukrajinskými dětskými knihovníky

•

[Слухай і читай: аудіобібліотечка Ключа](#) [52]

Проєкт Національної бібліотеки України для дітей, тексти читають автори книжок

Poslouchejte a čtěte: audiotéka Klyuch

Projekt Národní knihovny Ukrajiny pro děti, texty čtou autoři knih

•

[QR – читальня Левенятка](#) [53]

Проєкт Львівської обласної бібліотеки для дітей, електронна бібліотечка творів для дітей письменників Львівщини

Čítárna QR – Leveniatka

Projekt Lvovské krajské knihovny pro děti, elektronická knihovna děl pro děti spisovatelů Lvovské oblasti

- [Казка на добраніч](#) [54]
Проект Херсонської обласної бібліотеки для дітей, аудіобібліотечка казок
Pohádka na dobrou noc
Projekt Chersonské krajské knihovny pro děti, audiotéka pohádek
- [Читаємо другу](#) [55]
Проект Чернігівської обласної бібліотеки для дітей, аудіобібліотека для дітей з порушенням зору. Містить твори, які вивчаються за шкільною програмою і найпопулярніші твори світової дитячої літератури
Čteme druhým
Projekt Černihovské oblastní knihovny pro děti, audiotéka pro zrakově postižené děti.
Obsahuje díla, která jsou součástí školních osnov, a nejoblíbenější díla světové dětské literatury
- [Електронні книги Дніпропетровської обласної бібліотеки для дітей](#) [56]
Elektronické knihy Dněpropetrovské oblastní knihovny pro děti
- [Електронна бібліотека Хмельницької обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г. Шевченка](#) [57]
Elektronická knihovna Chmelnycké oblastní knihovny pro děti pojmenovaná po T. H. Ševčenkovi
- [Електронна бібліотека Черкаської облсної бібліотеки для дітей. Твори С. Л. Носань](#) [58]
Elektronická knihovna Čerkasské oblastní knihovny pro děti. Díla S. L. Nosana
- [Електронна бібліотека Черкаської облсної бібліотеки для дітей. Твори М. Ф. Фролової](#) [59]
Elektronická knihovna Čerkasské oblastní knihovny pro děti. Díla M. F. Frolové
- [Електронна бібліотека Черкаської облсної бібліотеки для дітей. Твори В. М. Коваленко](#) [60]
Elektronická knihovna Čerkasské oblastní knihovny pro děti. Díla V. M. Kovalenka
- [Електронні книги Чернівецької обласної бібліотеки для дітей](#) [61]
Elektronické knihy Černovické oblastní knihovny pro děti

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-2/oksana-brui-predsedyne-sdruzeni-ukrajinskych>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-2/oksana-brui-predsedyne-sdruzeni-ukrajinskych>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/brui-oksana>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/jansova-linda>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-2>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/rozhovor>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/brui-oksana>

- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/ukrajina>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/valecne-konflikty>
- [9] <https://ula.org.ua/>
- [10] <https://www.bbc.com/news/world-europe-61030090>
- [11] <https://www.sucho.org/>
- [12] <https://www.portico.org/>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/951/brui1.png>
- [14] <https://translate.google.com/>
- [15] <https://nravokids.com/>
- [16] <https://www.mousealphabet.com/ua/>
- [17] <https://librarius.pro/>
- [18] <https://abuk.com.ua/>
- [19] <https://osvitoria.media/opinions/knyzhka-zaspokoyuye-shho-pochytaty-dytyni-poky-tryvaye-vijna/>
- [20] <https://www.barabooka.com.ua/yak-dopomagati-dityam-u-zamknenomu-prostori/>
- [21] <https://starylev.com.ua/promotion/elektronni-dytyaci-knygy-bezkostovno>
- [22] <https://knigogo.com.ua/zhanri/dityachi-knigi/>
- [23] <https://libruk.com.ua/works/>
- [24] <https://ukrclassic.com.ua/>
- [25] <http://chytanka.com.ua/>
- [26] <http://ukrlit.org/>
- [27] <http://sites.utoronto.ca/elul/Main-Ukr.html>
- [28] <https://www.ae-lib.org.ua/>
- [29] <https://discursus.com.ua/series/hlyna>
- [30] <http://e-bookua.org.ua/dyt/>
- [31] <https://javalibre.com.ua/>
- [32] <https://sites.google.com/site/openbookclassic/>
- [33] <https://www.ukrlib.com.ua/>
- [34] <https://findbook.in.ua/>
- [35] <http://www.barabooka.com.ua/diti-povitryanih-trivog-larisa-denisenko-napisala-knizhku-pro-vijnu-v-ukraini-tekst/>
- [36] https://drive.google.com/file/d/1S8_uYMu4-K7QIKNHdVMqZ7ie5JQdlJqs/view
- [37] <https://dl.orangedox.com/ecohistory>
- [38] <https://kazky.org.ua/zbirky/knihovna>
- [39] <https://svit-kazok.info/>
- [40] <http://kazkar.info/ua/kazki/>
- [41] <https://derevo-kazok.org/read-tales-online.html>
- [42] <https://4read.org/>
- [43] <https://4read.org/dytlit/>
- [44] <https://www.youtube.com/channel/UCVrRRknFjt-nWExqXRTPR6A?app=desktop>
- [45] <https://abuk.com.ua/catalog/compilation/29>
- [46] <https://abuk.com.ua/catalog/compilation/11>
- [47] <https://abuk.com.ua/catalog/compilation/22>
- [48] <https://abuk.com.ua/catalog/compilation/10>
- [49] <https://www.svitkazok.in.ua/category/audiostory/>
- [50] https://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=0&dep_cur=1725#gsc.tab=0
- [51] <https://chl.kiev.ua/pub/Home/Index>
- [52] <https://chl.kiev.ua/key/Books/ShowCategory/8>
- [53] <https://lodb.org.ua/nashi-proekty/qr-chyitalnya-levenyatka>
- [54] <https://library.kherson.ua/kazka/>
- [55] http://ostrovskogo.com.ua/publ/metodychnui_portfel/chitaemo_drugu/4-1-0-32
- [56] <http://biblio-child.dp.ua/elektronni-knyhy>
- [57] https://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=926&dep_cur=976#gsc.tab=0
- [58] <http://chobd.ck.ua/index.php/i/elektronna-biblioteka/nosan-sl>
- [59] <http://chobd.ck.ua/index.php/i/elektronna-biblioteka/2011-04-22-09-40-52>
- [60] <http://chobd.ck.ua/index.php/i/elektronna-biblioteka/2011-06-09-12-08-49>
- [61] <http://bukovinchiki.cv.ua/knigi-onlayn/>